

Національний університет
водного господарства
та природокористування

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства та
природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра міжнародних економічних відносин

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи
_____ О.А. Лагоднюк
“ _____ ” _____ 2019 р.

06-12-93

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

PROGRAM OF THE DISCIPLINE

**МІЖНАРОДНА ЕКОНОМІЧНА ДІЯЛЬНІСТЬ
УКРАЇНИ**

**INTERNATIONAL ECONOMIC ACTIVITY OF
UKRAINE**

(назва навчальної дисципліни)
(name of the discipline)

спеціальність
specialty

292 Міжнародні економічні відносини
292 International Economic Relations

(шифр і назва спеціальності)
(code and name of the specialty)

спеціалізація
specialization

(назва спеціалізації)
(name of the specialization)

Рівне – 2019 рік

Робоча програма "Міжнародна економічна діяльність України" для студентів, які навчаються, за спеціальністю 292 міжнародна економічна діяльність України Рівне: НУВГП, 2019. 20 с.

Розробники:

Тихончук Л.Х., кандидат наук з державного управління, доцент кафедри міжнародних економічних відносин

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри міжнародних економічних відносин

Протокол від «19» грудня 2018 року № 4

Зав. каф. міжнародних економічних відносин

_____ О.М.Сазонець

Схвалено науково-методичною комісією за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»

Протокол від «19» грудня 2018 року № 4

Голова науково-методичної комісії _____ О.М. Сазонець

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України» складена для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини».

Міжнародна економічна діяльність країни є важливою сферою процесів відтворення, усього суспільного життя. Для України врегулювання механізмів співробітництва з іншими державами світу стає важливою умовою побудови ефективного національного господарства, проведення структурної реформи. Основним завданням вивчення даної дисципліни є дослідження теоретичних засад міжнародної економічної діяльності, ознайомлення з основними формами міжнародного та інвестиційного співробітництва в Україні, їх особливостями на сучасному етапі; поглиблення знань сутності та завдань міжнародної економічної діяльності України; розкриття механізму співробітництва в умовах розвитку сучасних інтеграційних процесів та участі в них України; набуття навичок здійснювати зовнішньоекономічні операції

Анотація

Формування знань про об'єктивні закономірності, реальні процеси та специфічні особливості міжнародної економічної діяльності, набуття практичних навичок щодо здійснення комерційних, інвестиційних та фінансових операцій у міжнародній сфері визначає основні цілі вивчення дисципліни міжнародна економічна діяльність. Для України врегулювання механізмів співробітництва з іншими державами світу стає важливою умовою розвитку національної економіки. Студенти, ознайомившись з даним матеріалом, отримають уявлення про фактори створення системи міжнародної економічної діяльності України та механізми інтегрування національної економіки у світовий економічний простір.

Ключові слова: міжнародний поділ праці, міжнародна торгівля, міжнародний рух капіталів, міжнародна торгівля послугами, транс національні компанії

Abstract

The formation of knowledge about objective patterns, real processes and specific features of international economic activity, acquiring practical skills in the field of commercial, investment and financial transactions in the international sphere determines the main goals of studying the discipline of international economic activity. For Ukraine, the regulation of cooperation mechanisms with other countries of the world becomes an important condition for the development of the national economy. Students, having got acquainted with this material, will get an idea of the factors of creation of the system of international economic activity of Ukraine and mechanisms of integration of the national economy into the world economic space.

Key words: international division of labor, international trade, international capital movement, international trade in services, trans national companies

1.Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 29 «Міжнародні відносини»	Нормативна	
Модулів – 1	Напрямок підготовки: 6.030.503 «Міжнародна економіка»	Рік підготовки:	
Змістових модулів – 2		3-й	-
Індивідуальне науково-дослідне завдання:		Семестр	
Загальна кількість годин – 180		5-й	-
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 2 Самостійної роботи студента – 3	Освітньо-кваліфікаційний рівень: перший (бакалаврський)	36 год.	-
		Практичні, семінарські	
		28 год.	-
		Лабораторні –	
		Самостійна робота	
		116 год.	-
		Індивідуальні завдання: -	
		Вид контролю: іспит	

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної та індивідуальної роботи становить:

для денної форми навчання 55% до 44%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою навчальної дисципліни є: формування знань про об'єктивні закономірності, реальні процеси та специфічні особливості міжнародної економічної діяльності України, а також практичних навичок щодо здійснення комерційних та фінансових операцій у міжнародній сфері.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен **знати**:

- особливості оцінювання ефектів міжнародної економічної діяльності;
- стратегічні цілі, завдання, напрями та секторальні пріоритети міжнародної економічної діяльності України;
- механізми та інструменти регулювання міжнародної економічної діяльності України;
- алгоритми оцінювання наслідків здійснення широкомасштабних проектів в міжнародній діяльності України.

вміти:

- досліджувати та ідентифікувати характер та динаміку фінансово-господарської діяльності українських компаній;
- визначати зміст, структуру, характер та етапи реалізації спільних українських та закордонних проектів;
- визначати організаційну структуру та інвестиційні механізми розвитку компаній на українських секторальних ринках;
- виявляти регулятивні пріоритети у формуванні системної підтримки малого і середнього бізнесу в Україні;

давати оцінку ефективності управлінських рішень в процесі дифузії корпоративних культур

Завданнями навчальної дисципліни є: вивчення теоретичних засад міжнародної економічної діяльності, ознайомлення з основними формами міжнародного та інвестиційного співробітництва в Україні, їх особливостями на сучасному етапі; поглиблення знань сутності та завдань міжнародної економічної діяльності України; розкриття механізму співробітництва в умовах розвитку сучасних інтеграційних

процесів та участі в них України; набуття навичок здійснювати зовнішньоекономічні операції.

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

Змістовий модуль 1. Міжнародна економічна діяльність: сутність, суб'єкти та особливості

Тема1. Особливості міжнародної економічної діяльності.

Дана тема присвячена визначенню сутності, принципів, цілей міжнародної економічної діяльності, ознайомленню із загальними характеристиками трансформаційних процесів в Україні і світі.

Міжнародна економічна діяльність та міжнародне економічне співробітництво як чинники світового економічного розвитку. Форми міжнародної економічної діяльності. Принципи міжнародної економічної діяльності. Міжнародні економічні договори як головний інструмент міжнародної економічної діяльності держав.

Тема2. Суб'єкти міжнародних економічних операцій

Дана тема присвячена визначенню суб'єктів міжнародної економічної діяльності з виявленням їх класифікаційних ознак та характеристик.

Суб'єкти міжнародної економічної діяльності. Україна як суб'єкт міжнародного економічного права та агент світового господарства. Система центральних органів виконавчої влади України, які здійснюють регулювання міжнародної економічної діяльності суб'єктів міжнародного права.

Тема3. Експорт та імпорт товарів

Дана тема присвячена визначенню поняття, сутності міжнародної торгівлі товарами та її ролі в економічному розвитку країни. Вивченню поняття, сутності, цілей експортно-імпортних операцій та їх впливу на формування платіжного балансу країни. Класифікації товарів. Ознайомлення з Гармонізованою системою опису та кодування товарів.

Міжнародна торгівля товарами як форма міжнародної економічної діяльності. Суб'єкти виконання торговельних угод України. Державне регулювання зовнішньої торгівлі України. Сучасний стан зовнішньої торгівлі України та її державного регулювання.

Тема4. Особливості міжнародної торгівлі послугами

Дана тема присвячена визначенню поняття, сутності міжнародної торгівлі послугами та її ролі в економічному розвитку країни. Вивченню поняття, сутності, цілей експорту та імпорту послуг та їх впливу на формування платіжного балансу країни. Класифікації видів послуг за системою РКППБ МВФ

Сутність та основні показники торгівлі послугами як форми міжнародної економічної діяльності. Характеристика основних суб'єктів міжнародної економічної діяльності України у сфері торгівлі. Регулювання міжнародної торгівлі послугами у системі міжнародних економічних відносин. Особливості розвитку міжнародної економічної діяльності України у формі торгівлі послугами.

Тема5. Міжнародне пряме та портфельне інвестування

Дана тема присвячена визначенню сутності прямого та портфельного інвестування. Визначенню стану та тенденцій інвестиційної діяльності в Україні та за її межами. У темі розглянуто поняття інвестиційного клімату, інвестиційної привабливості та інвестиційної позиції країни.

Прямі іноземні інвестиції. Портфельні інвестиції. Регулювання прямого і портфельного інвестування. Україна в системі руху інвестицій.

Тема6. Міжнародні валютно-фінансові операції.

Дана тема присвячена визначенню поняття, сутності валютних операцій та їх ролі у міжнародній економічній діяльності. У темі розглянуто основні валютно-фінансові операції та особливості здійснення валютних операцій в Україні. Окрему увагу приділено особливостям здійснення міжнародних фінансових розрахунків суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності України.

Сутність валютно-фінансових відносин. Україна в системі міжнародних валютних відносин. Управління державним внутрішнім боргом.

Модуль 2.

Змістовий модуль 2. Україна в світових інтеграційних процесах

Тема 7. Науково-технічні зв'язки

Дана тема присвячена визначенню поняття, сутності міжнародних науково-технічних зв'язків та їх ролі в економічному розвитку країни. Вивченню основних форм результатів інтелектуальної праці та їх використання. Ознайомленню з основними правилами регулювання міжнародного науково-технічного співробітництва.

Міжнародне науково-технічне співробітництво. Регулювання міжнародного науково-технічного співробітництва. Міжнародне науково-технічне співробітництво України.

Тема8. Міжнародне виробниче кооперування

Дана тема присвячена вивченню основних положень, цілей, принципів Угоди про партнерство та співробітництво між Європейським союзом та Україною. Визначенню поняття, цілей міжнародного кооперування виробництва, методів співробітництва в кооперуванні, виробничо-технологічного співробітництва. В темі розглядаються торгово-економічні процеси, пов'язані з реалізацією кооперованої продукції, післяпродажне обслуговування техніки як найбільш розвинутої сфери налагодження коопераційних зв'язків в Україні.

Міжнародне виробниче кооперування: поняття, принципи, види та форми.. Регулювання міжнародного виробничого кооперування. Участь України у міжнародному виробничому кооперуванні.

Тема 9. Трудова еміграція та іміграція.

Дана тема присвячена визначенню поняття, сутності міжнародної міграції як складової загально інтеграційного процесу, обставин еміграції робочої сили з України. В темі розглядаються напрямки сучасних міграційних потоків, характерні риси міжнародної міграції в сучасних умовах розвитку світового господарства, особливості сучасного розвитку ринку праці

Міжнародна трудова міграція як вид міжнародної міграції населення. Регулювання міжнародних міграційних процесів. Україна у міжнародних міграційних процесах.

Тема10. Регулювання міжнародної економічної діяльності

Дана тема присвячена визначенню поняття, сутності, необхідності та цілей державного регулювання зовнішньоекономічних зв'язків. В темі розглядаються правові

засади регулювання зовнішньоекономічних зв'язків. Ознайомленню студентів з основними формами, методами та інструментами впливу держави на функціонування зовнішньоекономічного сектора

Міжнародна економічна діяльність суб'єктів міжнародного права. Цілі та механізми регулювання міжнародної економічної діяльності суб'єктів міжнародного права. Регулювання зовнішньоекономічної діяльності в Україні.

Тема11. Україна у світових інтеграційних процесах.

Дана тема присвячена визначенням перспектив геоекономічної конфігурації та інтеграційної стратегії України. Розглядаються проблеми інтеграції України до системи світогосподарських зв'язків та основні вектори інтеграційної політики держави

Процеси інтернаціоналізації на сучасному етапі. Цілі й особливості інтеграції України в рамках СНД. Україна в системі єврорегіонів.

Тема12. Глобальний контекст міжнародного економічного співробітництва

Дана тема присвячена вивченню формування економічної єдності світу, поглибленню інтернаціоналізації світового господарства. В темі розглядається транснаціоналізація світової економіки, глобальні інвестиційні цикли. Особливу увагу приділено проблемам модернізації економіки України в умовах глобалізації

Глобалізація як вища стадія інтернаціоналізації економіки. Фактори і наслідки глобалізації світової економіки. Вплив глобалізації на розвиток міжнародної економічної діяльності України.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	в т.ч.			
		Л	С	ІН Д	СР
Модуль1					
Змістовий модуль 1. Міжнародна економічна діяльність: сутність, суб'єкти та особливості					
Тема 1 Особливості міжнародної економічної діяльності.	10	2	2	-	8
Тема 2. Суб'єкти міжнародних економічних операцій	10	4	2	-	8
Тема 3. Експорт та імпорт товарів	10	4	2	-	11
Тема4. Особливості міжнародної торгівлі послугами		4	4	-	11
Тема5. Міжнародне пряме та портфельне інвестування		4	2	-	11
Тема6. Міжнародні валютно-фінансові операції		4	2	-	9
Всього змістовий модуль 1	92	22	14	-	58
Модуль 2					
Змістовий модуль 2. Україна в світових інтеграційних процесах					
Тема 7. Науково-технічні зв'язки	10	2	2	-	8
Тема 8 Міжнародне виробниче кооперування	10	2	2	-	10
Тема 9. Трудова еміграція та іміграція	8	2	2	-	10
Тема 10. Регулювання міжнародної економічної діяльності	8	2	2	-	10
Тема11. Україна у світових інтеграційних процесах		2	2	-	10
Тема12.Глобальнийконтекст міжнарод- ного економічного співробітництва		4	4	-	10

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин				
	Усього	в т.ч.			
		Л	С	ІН Д	СР
Всього змістовий модуль 2	88	14	14	-	58
<i>Усього годин</i>	180	36	28	-	116

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Теми семінарських занять	Години
1.	Загальна характеристика економічних реформ в Україні в контексті світових тенденцій розвитку трансформаційних процесів	2
2.	Класифікація суб'єктів економічних операцій: спілки підприємців, міжнародні організації системи ООН, державні органи та організації, суб'єкти господарської діяльності. Відповідальність суб'єктів міжнародних економічних операцій в залежності від правового стану фірми	2
3.	Загальна характеристика зовнішньої торгівлі України послугами та її структура у відповідності з вимогами МВФ	2
4.	Правила міжнародного інвестування	4
5.	Особливості здійснення валютних операцій в Україні: касових і термінових.	2
6.	Еволюція науково-технічного потенціалу і науково-технічної та інноваційної політики держави	2
7.	Торгово-економічні процеси, пов'язані з реалізацією кооперованої продукції	2
8.	Умови та мотиви трудової міграції у трансформаційний період	2

9.	Загальна характеристика зовнішньоекономічної політики України	4
10.	Вектори інтеграції України у світове господарство	2
11.	Конструктивна модель розвитку України в умовах входження країни в етап економічної стабілізації.	4
Разом:		28

самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

- Підготовка до аудиторних занять – 28 год.;
 - Підготовка до контрольних заходів – 12 год.;
 - Опрацювання окремих тем програми або їх частини, які не викладаються на лекції – 76 год.
- Усього 116 год.

Звіти про самостійну роботу не надаються. Вивчення відповідного матеріалу перевіряється під час поточного та підсумкового контролю знань, виконання позааудиторної самостійної роботи (на вибір студента).

6.1. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Теми семінарських занять	Години
		Денна форма
1.	Розглянути міждержавні угоди України з країнами - потенційними споживачами української робочої сили	6
2.	Масштаби і напрямки міграції робочої сили.	6

3.	Сучасне зовнішньоекономічне становище України	6
4.	Визначити особливості зовнішньоекономічної політики, поняття, сутність, необхідність та цілі державного регулювання зовнішньоекономічних зв'язків.	6
5.	Неекономічні методи регулювання міжнародної економічної діяльності.	6
6.	Інтеграція України в Європейський Союз – пріоритетний вектор інтеграції.	6
7.	Стратегія експортної зорієнтованості України	6
8.	Визначити особливості інтеграційних процесів в Україні	6
9.	Диверсифікація експортного потенціалу України	12
10.	Вектори інтеграції України у світове господарство	6
11.	Визначити пріоритетні напрями та форми економічної модернізації в Україні.	6
12.	Розглянути основні проблеми економічної єдності світу і глобальні проблеми світового господарства і міжнародних економічних відносин.	12
13.	Проблеми формування нової економічної моделі після кризового розвитку України.	6
14.	Різна спрямованість впливу глобалізації на розвиток України та галузей її сучасного виробництва.	6
15.	Відповідальність суб'єктів міжнародних економічних операцій у залежності від правового стану фірми	6
Разом:		76

7. Методи навчання

При викладанні навчальної дисципліни "Міжнародна економічна діяльність України»" використовуються

інформаційно-ілюстративний та проблемний методи навчання.

Методика викладання цієї дисципліни передбачає застосування сучасних методів активізації навчання (тренінгів, ділових ігор), провідне місце серед яких належить case-study – методу ситуацій. Метод ситуацій сприятиме поглибленому опрацюванню ситуацій з різноманітних аспектів управління та формуванню у студентів практичних навичок прийняття адекватних управлінських рішень.

Під час лекційного курсу застосовуються:

- мультимедійна презентація;
- слайдова презентація;
- дискусійне обговорення проблемних питань.

На практичних заняттях застосовуються:

- ситуаційні завдання;
- кооперативне навчання (робота за методом малих груп);
- моделюючі вправи.

9. Методи контролю

Поточний контроль знань студентів з навчальної дисципліни

" Міжнародна економічна діяльність України":

- вибіркове усне опитування студентів з питань, що розглядаються на семінарському занятті;
- розв'язок ситуаційних вправ;
- самостійно підготовлені реферативні виступи та повідомлення студентів за темою семінарського заняття;
- контрольні роботи за темами навчальної дисципліни.

Підсумковий контроль знань – поточний модульний контроль.

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни "Міжнародна економічна діяльність України", є:

- повнота і вчасність виконання всіх видів навчальної роботи, передбачених робочою програмою навчальної дисципліни;

- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;
- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних завдань;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів поточної роботи (завдань, що виконуються на практичних заняттях, результатів самостійної роботи студентів) проводиться у % від кількості балів, виділених на завдання, із заокругленням до цілого числа за наступними критеріями:

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

10. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота		Підсумковий тест (екзамен)	Сума
Змістовий	Змістовий	40	100

модуль № 1						модуль № 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12		
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Шкали оцінювання

Результати навчання проставляються за двома шкалами. Позитивні оцінки виставляються тільки тим студентам, які виконали всі види навчальної роботи, передбачені робочою програмою навчальної дисципліни і набрали за результатами поточного та підсумкового контролів не менше 60 балів.

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену	
90–100	відмінно	
82–89	добре	
74–81		
64–73	задовільно	
60–63		
35–59	незадовільно з можливістю повторного складання	
0–34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу	

11. Рекомендована література

Методичне забезпечення

Методичне забезпечення навчальної дисципліни «Міжнародна економічна діяльність України» включає:

1. Опорний конспект лекцій (на електронному і паперовому носіїві) по всіх темах курсу, у тому числі і для самостійного вивчення.
2. Пакети тестових завдань по кожній темі і в цілому по всьому курсу дисципліни.

Базова:

1. Андросова Т.В., Шталь Т.В., Доброскок Ю.Б., Тищенко О.О. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посібник.- Харків: «Видавництво Форт», 2013.- 400с.

2. Чернега О.Б., Маловичко А.С., Матвєєва В.Ю. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посібник.- Львів: «Магнолія 2006», 2012.- 544с.

Допоміжна:

1. Кухарська Н.О., Харічков С.К. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посібник.- «Одісей», 2007.- 456 с.

2. Міжнародна економічна діяльність України: Навч. посібник / за ред. І.В. Багрової. - К.: «Центр навчальної літератури», 2004.- 384 с.

3. Новицький В.С. Міжнародна економічна діяльність України: Підручник.- К.: КНЕУ, 2003.-948 с.

4. Герасимчук, В. Г. Міжнародна економіка [Текст] : навч. посіб. / В. Г.Герасимчук. - К.: Знання, 2009 . - 302 с.

5. Глобальна торгова система: розвиток інститутів, правил, інструментів СОТ: Монографія / Кер. авт. кол. і наук. ред. Т. М. Циганкова. — Вид. 2-ге, без змін. — К.: КНЕУ, 2006. — 660 с.

12. Інформаційні ресурси

1. Міністерство закордонних справ України [Електронний ресурс] – [Режим доступу] : <http://mfa.gov.ua/ua>

2. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони [Електронний ресурс] – [Режим доступу] : <http://comeuroint.rada.gov.ua/komevrint/doccatalog/document?id=56219>

3. International Fund for Agricultural Development (IFAD) [Electronic recourse] – [Access point] : <http://www.ifad.org/>
4. International Labour Organization (ILO) [Electronic recourse] - [Access point] : <http://www.ilo.org/global/lang--en/index.htm>
5. International Monetary Fund – IMF DataMapper [Електронний ресурс] – [Режим доступу] : <http://www.imf.org/external/datamapper/index.php>
6. World Bank Group – Data & Research [Electronic recourse] – [Access point]: <http://econ.worldbank.org/WBSITE/EXTERNAL/EXTDEC/0,,menuPK:476823~pagePK:64165236~piPK:64165141~theSitePK:469372,00.html>
7. World Customs Organization (WCO) [Electronic recourse] – [Access point] : <http://www.wcoomd.org/en.aspx>
8. World Trade Organization [Electronic recourse] – [Access point] : <http://www.wto.org/>
9. Офіційний сайт Державної Служби статистики України <http://www.ukrstat.gov.ua>
10. Європейський вибір України [елек. ресурс]. – Режим доступу: <http://www.minyust.gov.ua/7g.html>.
11. Офіційний веб-портал Національного інформаційного центру зі співробітництва з ЄС у сфері науки і технологій [Електронний ресурс] // Режим доступу: <http://www.fp6-nip.kiev.ua/>.